

29. møde

Fredag den 30. november 1984 kl. 10.00

Dagsorden:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om ophævelse af lov om »Nordisk Mineselskab A/S« m.v.

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 53:

Forslag til lov om etablering af et selskab til varetagelse af kulbrinteaktiviteter i Grønland.

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 54:

Forslag til lov om ophævelse af lov om Arktisk Minekompagni A/S (Arctic Mining Company Ltd.).

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om ændring af lov om statsautoriserede revisorer.

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 29:

Forslag til lov om ændring af lov om registrerede revisorer.

6) Første behandling af lovforslag nr. L 46:

Forslag til lov om ændring af lov om film.
Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 22:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidet økonomisk støtte til de igangværende forsøg med lokalradio og lokal-TV.

Af Tastesen (S) og Birthe Hansen (SF) m.fl.

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 31:

Forslag til folketingsbeslutning om afbødning af de skattemæssige virkninger af årsre-

gulering pr. 1. april 1984 af ejendommens kontantværdi.

Af Dohrmann (FP) m.fl.

9) Første behandling af lovforslag nr. L 49:

Forslag til lov om ændring af lov om skattemyndighedernes organisation og om klageadgang m.m. (skattestyrelsesloven). (Ændring af reglerne for beskikkelse af medlemmer af skatteråd og amtsligningsråd).

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Erhvervsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger. (Lovforslag nr. L 5).

Eksemplarer er omdelt.

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændringer i vejlove. (Lovforslag nr. L 43).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Fra statsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse:

»Statsministeriet, den 29. november 1984.

Ved kongelig resolution af 26. november 1984 er det bestemt, at sager vedrørende møntvæsenet, herunder møntlovgivningen, overføres fra finansministeriet til industriministeriet fra den 1. december 1984 at regne.

Folketinget bedes underrettet herom.

Sign. Poul Schlüter.«

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om ophævelse af lov om »Nordisk Mineselskab A/S« m.v.

(Fremsat 7/11 84. Første behandling 14/11 84. Betænkning 22/11 84. Anden behandling 27/11 84).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jes Lunde (SF):

SF kan støtte det foreliggende lovforslag, men jeg vil gerne benytte lejligheden til at knytte nogle bemærkninger til det arbejde, der er foregået i det såkaldte undergrundsudvalg, som har beskæftiget sig med den koncession, der bliver det praktiske resultat af den lovgivning, som gennemføres her i dag.

Det er sådan, at det er Grønlandsministerens plan den 6. december at underskrive en koncession, som giver Arco ret til efterforskning og udvinding af kulbrinter i Grønland i ganske stor målestok. Denne koncession blev først den 16. november forelagt det da nedsatte undergrundsudvalg. Vi fik fremsendt koncessionen, vi fik fremsendt nogle baggrundspapirer, og der blev stillet nogle forskellige spørgsmål, som vi fik svar på den 28. november, det vil sige 8 dage før koncessionens underskrivelse. Det finder jeg i sig selv kritisabelt, fordi det fratager oppositionen muligheden for at rejse kritik af koncessionen, og det fratager oppositionen muligheden for at stoppe koncessionsunderskrivelsen gennem en forespørgselsdebat her i folketinget.

Lad mig sige om indholdet af koncessionen, at vedrørende det økonomiske lægger vi i SF megen vægt på det svar, vi har fået fra ministeren om, at det vil være muligt på et senere tidspunkt at indføre en kulbrintebeskatning i Grønland. Det vil være af helt afgørende betydning, hvis der gøres virkelig store fund, at vi har den mulighed. Vi havde hellere set, at man i koncessionen havde indbygget en progression af produktionsbeskatningen, men nu vel, vi kan godt leve med, at det må vente på senere initiativer i form af en kulbrinteskattelovgivning.

Derimod ligger det noget tungere med det miljømæssige i den koncession, vi har fået udkast til. De største miljømæssige problemer vil opstå i en eventuel udvindingsfase ved udslibning af meget store oliemængder, og her vil det blive meget vanskeligt at finde en miljømæssigt forsvarlig løsning, jfr. de fælles danske og grønlandske protester mod

det canadiske APP-projekt. Der tages ikke i koncessionen stilling hertil, og vi må leve med, at det er noget, der henlægges til senere afklaring, hvor både det grønlandske hjemmestyre og Grønlandsministeren har vetoret. Alligevel er det meget vigtigt, at de løsninger, vi vælger i efterforskningsfasen, ikke kommer til at foruddiskontere udvindingsfasen.

Under efterforskningen – det er planen i koncessionen – skal der etableres en forsyningsbase på Constable Point i Hurry Fjord, og dette sker til trods for advarsler fra Grønlands fiskeri- og miljøundersøgelser, som finder, at »fangstmulighederne i fjorden samt dens rekreative værdi formindskes«, samt at placeringen »vil have en større effekt på miljøet og den lokale befolknings fangstmuligheder end en nordlig løsning«.

Det samme synspunkt gør Greenpeace sig til talsmand for, idet de går videre og peger på risikoen for, at Constable Point automatisk vil blive base for olieudskibning, hvilket ville være en miljømæssig katastrofe på grund af tung sejlads gennem det sårbare og særdeles dyrerige Scoresbysund. Scoresbysund kommunalbestyrelse går også imod etableringen af en forsyningsbase på Constable Point.

Af et baggrundsnotat om meddelelse af koncessionen, som ledsagede koncessionsudkastet før mødet i undergrundsudvalget, fremgik det, at man havde undersøgt en nordligere fjord, Store Fjord, som alternativ, men forkastet den, fordi den var fysisk uanvendelig på grund af stejle klippevægge, tyk is osv., samt at man senere ville rekognoscere Flemming Fjord. På den baggrund havde man så bøjet sig for Arcos ønske om at anvende Constable Point.

Det var i virkeligheden sådan, at det materiale, som blev sendt til undergrundsudvalget, ikke dækkede de faktiske kendsgerninger. Jeg har krævet alt miljømæssigt materiale udleveret og har i kraft af dette fundet ud af, at der eksisterer et alternativ, der ifølge Grønlands tekniske organisation er anvendeligt og ifølge Grønlands fiskeri- og miljøundersøgelser miljømæssigt er at foretrække. Det drejer sig om etablering af en vinterlandingsbane og et lagerområde ved Plateau 550 i det centrale Jameson Land. Grønlands fiskeri- og miljøundersøgelser vurderer dette således:

[Jes Lunde]

»Aktivitet i dette område vil have en ringe effekt på miljøet, og transportruterne går i alle retninger gennem områder med robust vegetation og ringe dyreliv. Der vil ikke være konflikter over for den lokale befolknings fangstinteresser.«

Selv Arco, det private multinationale selskab, erkender, at løsningen er mulig, men de siger: »Denne fremgangsmåde er ikke vores foretrukne«, fordi »vore omkostninger vil være 1,5 mill. dollars større, hvis vi anvender fly til transport af det seismiske udstyr.«

Det er altså sagens kernepunkter. Vi er i en situation, hvor Grønlandsministeren har bøjet sig, fordi en løsning ikke blev foretrukket af det multinationale firma, idet det ville påføre det en meromkostning på 17 mill. danske kr. Det er et milliardprojekt, vi taler om, men alligevel blev de grønlandske interesser i miljøet i efterforskningsfasen solgt for ikke at påføre et multinationalt firma en merudgift på 17 mill. kr. Det synes jeg er ganske uacceptabelt. Jeg synes især, det er uacceptabelt, at Grønlandsministeren har forholdt undergrundsudvalget oplysninger om denne løsning, og at vi først i forgårs, i onsdags, efter at have krævet tilbundsående miljømæssigt materiale kunne grave os frem til – 8 dage før koncessionsunderskrivelsen – at der eksisterede et praktikabelt alternativ. Det synes jeg er ganske uacceptabelt.

På denne baggrund råder SF ministeren til ikke at underskrive koncessionen den 6. december. Der må ske en genforhandling af dette punkt, så vi kan få flyttet den forsyningsbase et sted hen, hvor det ikke skader miljøet, når der nu er en praktisk mulighed for det. Jeg vil gerne have ministerens svar på, hvorfor denne løsning er blevet hemmeligholdt for undergrundsudvalget. Hvad er baggrunden for, at ministeren har bøjet sig for Arcos krav, selv om det kun ville koste 17 mill. kr., hvilket er småpenge i forhold til, at det, vi snakker om her, er et projekt til ganske mange milliarder kroner?

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Jeg er glad for hr. Jes Lundes indlæg, selv om det egentlig ikke er det, vi skal debattere her, men alene oprettelsen af et selskab, som skal varetage de offentlige interesser ved olieeftersøgningen i Grønland. Derimod skal vi

ikke diskutere koncessionen her, fordi koncessionen skal forelægges – det er det verbum, der anvendes – undergrundsudvalget.

Vi har nedsat det undergrundsudvalg, og det er rigtigt, at det først skete den 16. november. Baggrunden for det er, at vi først kunne nedsætte undergrundsudvalget, efter at fællesrådet havde taget sin beslutning, og det gjorde det først i oktober måned. Vi har i undergrundsudvalget sagt, at vi gerne stiller alle oplysninger til rådighed, og vi har gjort det så hurtigt og så effektivt, det var os muligt.

Det er naturligvis helt, helt forkert, når man mener, at vi har hemmeligholdt eller forholdt udvalget oplysninger. Vi har dels forelagt dem mundtligt, dels fremsendt materiale, og dels har vi aftalt et møde med undergrundsudvalget umiddelbart efter denne debat. Vi kan tage alle de møder, man overhovedet har lyst til, og de kan vare lige så længe, man har lyst til, og man kan få alt det materiale, man har lyst til, men selve underskrivelsen af koncessionen – der formodentlig sker her i december måned – er i første omgang et ministeransvar, da det er en administrativ ting, der foretages. Når man har forelagt det for undergrundsudvalget, er det altså ministerens ansvar.

Når der derefter tales meget om miljøaspekterne og spørges, hvorfor vi ikke har anvendt det, hr. Jes Lunde kalder en alternativ forsyningsbase, må jeg sige, at det naturligvis hænger sammen med, at fællesrådet i enighed har besluttet, at det skal være Constable Point, der anvendes. Når fællesrådet har besluttet det, tager jeg det altså til efterretning. Det er ikke noget med, at Grønlandsministeren har bøjet sig for et multinationalt selskab, slet ikke. Det er den løsning, fællesrådet finder er den rigtige, og fællesrådet dækker altså også den grønlandske side med alle de grønlandske aspekter. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde under den forrige debat, at det er et enigt landsting, der står bag dette. Man har i flere år diskuteret det og har haft alle de miljømæssige aspekter inde i overvejelserne.

Jeg må nok, uden at være ironisk, sige, når hr. Jes Lunde nævner Greenpeace, at Greenpeace' navn i Grønlandssammenhæng ikke er nogen kvalifikation.

Jes Lunde (SF):

[Jes Lunde]

Jeg er ganske opmærksom på, at det ikke er koncessionen, der er til forhandling i dag. Det er sådan, at koncessionen behandles i et meget snævert udvalg med en repræsentant for hver af de i finansudvalget repræsenterede partier, og det er også sådan, at man har haft usigelig kort tid til at tygge på koncessionen i det udvalg.

Det er udmærket, at ministeren kan oplyse, at det sker så hurtigt og effektivt som muligt, det tror jeg gerne. Men det har altså bare resulteret i, at vi først har alternativerne på bordet onsdag den 28. november, og koncessionen underskrives torsdag den 6. december. 8 dage før en berammet koncessionsunderskrivelse får man alternativerne på bordet. Det synes jeg er utilstedeligt.

Jeg er også ganske opmærksom på, at det er klart er noget, der sker på ministerens ansvar. Jeg vil i den forbindelse gerne citere af § 5, stk. 2, i lov om ministres ansvarlighed: »... såfremt en minister giver folketinget urigtige eller vildledende oplysninger eller under folketingets behandling af en sag fortier oplysninger, der er af væsentlig betydning for tingets bedømmelse af sagen«, er han hjemfalden til straf. Det er klart, at dette er ministerens ansvar. Jeg synes, han har forvaltet sit ansvar ualmindelig dårligt ved at hemmeligholde et alternativ helt frem til 8 dage før en koncessionsunderskrivelse.

Det er rigtigt, at der er tale om en koncession; der er tiltrådt af det grønlandske hjemmestyre. De har tiltrådt helheden i koncessionen. Det forstår jeg godt. Jeg har været inde på de grunde, der kan betinge det, i min ordførertale ved førstebehandlingen af de lovforslag, vi har til tredje behandling nu. Men det fritager ikke ministeren for ansvar. Det fritager ikke ministeren for ansvaret for, at han har hemmeligholdt et alternativ for undergrundsudvalget. Det fritager ikke ministeren for at foretage en bedømmelse af de ting, han skriver under på den 6. december.

Jeg må fastholde, at der eksisterer et alternativ, der kan virke rent teknisk. Det betyder, at man undgår de miljømæssige ødelæggelser, som er indeholdt i den nuværende koncession. Det koster et multinationalt firma 17 mill. kr. mere, og det må være årsagen til, at ministeren har valgt at skrive under, på trods af at man har valgt en miljømæssigt forkert løsning.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Det er såmænd mest af hensyn til historien, at jeg tager ordet og understreger, at jeg naturligvis på ingen måde har hemmeligholdt noget som helst eller har forholdt udvalget nogen som helst oplysninger.

Det alternativ, hr. Jes Lunde nævner, har været drøftet i mere end et år i fællesrådet, og rådet er altså blevet enigt om den indstilling, der ligger nu, og så har ministeren ikke andet at gøre end at tage det til efterretning.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Der er udsendt et baggrundsmateriale fra koncessionsudvalget, da man skulle behandle denne koncession. Jeg vil gerne spørge ministeren, om der i det baggrundsmateriale, der blev udsendt før undergrundsudvalgets møde den 16. september, var bare ét ord om den alternative løsning, der indebærer en vinterlandingsbane midt på Jameson Land, om der er bare ét ord om den løsning i det materiale, undergrundsudvalget fik tilstillet, før jeg krævede et dyberegående materiale udleveret.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Der findes flere hundrede sider, som vi alle sammen gerne vil stille til rådighed for hr. Jes Lunde. Det, vi har stillet til rådighed, er det, som fællesrådet har besluttet, og det, som fællesrådet står inde for. Men alt, hvad man har haft af alternative muligheder og drøftelser undervejs, kan hr. Jes Lunde naturligvis også få stillet til rådighed. Vi har ment, at det var relevant at stille det til rådighed, som fællesrådet har besluttet, og den løsning, som hr. Jes Lunde nævner, har altså for længe, længe siden været forladt.

Formanden:

Jeg vil gerne sige, at jeg under indtryk af bemærkningerne til lovforslaget har tilladt argumentationen med udgangspunkt i den foreliggende koncessionsaftale, men jeg må sige, at det er jo kun så langt, som det rækker i vurderingen af gennemførelsen af lovforslaget, at det kan gå ind under forhandlingen her.

Jeg gør opmærksom på det forhold, at vi ikke kan bevæge os ud i en helt detaljeret gennemgang af koncessionsmaterialet, kun i

[Formanden]

den udstrækning, det har sammenhæng med vurderingen af afstemningen om lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg bemærkede under andenbehandlingen, at ministeren gjorde sig skyld i noget, jeg synes er meget nedladende over for Grønland. Ministeren antydede, at man ikke måtte kritisere noget, der var vedtaget i Grønland. Det er en meget hovskisnovski holdning over for mennesker, som er dygtige nok til at administrere og derfor også skal være dygtige nok til at diskutere, og det er de.

Det, jeg er blevet klar over nu, som jeg ikke har været klar over før, er, at grønlænderne altså selv har været opmærksomme på, at der var et miljømæssigt acceptabelt alternativ, som kunne lade sig gøre, og som kun ville pålægge firmaet 17 mill. kr. ekstra. Kan ministeren bekræfte, at det grønlandske hjemmestyre har været opmærksom på dette alternativ, og at man har afvist det? Hvilke begrundelser har man haft for at afvise dette miljømæssigt og i øvrigt praktisk realisable alternativ?

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Jeg kan naturligvis bekræfte, at Grønlands landsstyre har været opmærksom på det, som her i salen kaldes for et alternativ, og har afvist det alternativ.

Må jeg sige til fru Margrete Auken, at det næsten er utroligt, at netop jeg af alle Grønlandsministre skal have at vide, at jeg mere eller mindre er i lommen på de grønlandske myndigheder, og at jeg ikke tør kritisere det, grønlandske myndigheder beslutter. Man har vel 166 gange krævet min afgang, så jeg er vist ikke i lommen på nogen, og jeg har vist rigeligt mod til at diskutere ting også med grønlænderne. Det med nedlædighed må stå for fru Margrete Aukens helt private regning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 117 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD, KrF og Steenholdt (Grønln.)) mod 8 (FP og VS).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 53:

Forslag til lov om etablering af et selskab til varetagelse af kulbrinteaktiviteter i Grønland.

(Fremsat 7/11 84. Første behandling 14/11 84. Betænkning 22/11 84. Anden behandling 27/11 84).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 118 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD, KrF og Steenholdt (Grønln.)) mod 8 (FP og VS).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 54:

Forslag til lov om ophævelse af lov om Arktisk Minekompagni A/S (Arctic Mining Company Ltd.).

(Fremsat 7/11 84. Første behandling 14/11 84. Betænkning 22/11 84. Anden behandling 27/11 84).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget